

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto; zjutranje izdanie opoldne, večerno izdanie pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 18 K 20 h ali gld. 6 60
pol leta 6 60 3 30
četrť leta 3 40 1 70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnistvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabrčček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanie).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 6. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnistvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le urednistvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog urednistva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne urednistvo ne upravnistvo.

Oglasi in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabrčček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovanško knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsesko 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabrčček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Lakaji grofa Coroninija.

Šlovensko ljudstvo v tej naši znamenarjeni deželici je postavljeno pred novo, ponižujočo preskušnjo.

Dr. Anton Gregorčič, profesor v goriškem semenišču, ki prejema plačo in je vedno na odpustu, si dovoljuje z našim narodom v svojih prostih dneh najnedostojnšo igro, katero je kedajkoli igral: V „Gorici“ od torka je priobčil zopet nov oklic na narod, s katerim je odstavil od kandidature prof. Berbuča in postavil zopet — grofa Alfreda Coroninija.

Da bi pred svetom — toda le pred ljudmi, ki živé z glavo v mehu — nekoliko opravičil to pljusko našemu narodu, se je poslužil dveh prav velikih, grdih, nečuvno drznih lažij, za katere ga takoj kličemo javno na odgovor!

Prva laž:

Dr. Anton Gregorčič, katoliški duhovnik in profesor dogmatike, piše:

»Na odborovi okrožnici z dné 4. in 8. januarja prihajala so od vseh strani za gospoda grofa najugodniša poročila. Od vseh krajev se je izražala želja in prošnja, kakor že prej v znanih zaupnicah, naj bi grof Coronini zopet stopil na mesto, katero je bil popustil.«

Na to debelo laž so dobili čitatelji iste »Gorice« odgovor in najsijajnišo zavrnitev v prejšnjih številkah, v katerih je stalo tiskano, da na isti okrožnici z dné 4. in 8. januarja so prihajala isto tako od vseh strani dežele najugodniša poročila za prof. Berbuča, o katerem je bilo še rečeno, da »prav lahko prodre«. — Kaj je torej res? Ali tisto, kar je širokoustno pripovedovala »Gorica« poprej, ali to, kar trdi dr. Gregorčič v torek? Ali eno, ali drugo — ali pa nobeno?! Najbolj verjetno je zadnje, kajti na zopetno kandidature grofa C. sploh

nikdo ni več mislil, izvzemši nekaj njegovih — lakajev.

Druga laž:

Dalje čitamo:

»Volilni shod na Goričici pri Rebku, ki se je vršil v nedeljo 21. t. m. ob ogromni udeležbi prvotnih volilcev in volilnih mož iz vipavske doline, goriške okolice in s Krasa, se je izrekel soglasno, brez nikakega nasprotovanja in z velikim navdušenjem za kandidature grofa Coroninija.«

Na volilnem shodu ni bil proglašen »soglasno, brez nikakega nasprotovanja in z velikim navdušenjem«. Kdor takó piše in celó javno podpiše, je zgubil pač že sleherni sled kake sramote...! Ogromno večino udeležnikov shoda je pač oblila rdečica srama, ko so čitali takó brezstidno trditve....! Resnica je, da pravega shoda niti bilo ni. Shodu volilcev se je uzurpatorski vrnil nevolilec dr. Anton Gregorčič ter med viharjem odporom pozval prof. Berbuča, da je prečital resolucijo o vinski klavzuli, neizogibni Medvešček pa o vipavski železnici. Vse to se je zgodilo v mrzlični naglici. Ko je pa prišla v razgovor kandidatura Coroninijeva, je nastal nepopisen vrišč in v tej zmešnjavi je bilo shoda v par minutah konec. Kdor govori, da je shod proglasil grofa C., in to celó »soglasno, z velikim navdušenjem, brez nasprotovanja, ta je čisto priprost slepar našega občinstva, — vedite to, Vi — dr. Anton Gregorčič!!

Protestujemo torej jasno in glasno proti največji slepariji brezstidne »Goričanske« bande, — da je bil grof Coronini proglašen kandidatom! To je laž, takó velika in predrzna, da nima para v vseh dosedanjih sleparijah propadle in korumpirane Gregorčičanske klike. Opozarjamo na drugem mestu na osmi dopis, ki nam je došel v tem oziru.

Torej grof Alfred Coronini je zopet kandidat! On prav za prav ne kandiduje, pač pa je društvo »Sloga« (!)

Ko je bila Bice takó naravnost spomnjena na tisto strašno noč, katere ni mogla nikoli pozabiti, jo je znova spreletel hud strah, in prijemši soproga za roko, mu je rekla: »Oh, Ottorino, vi ne veste vsega!«

»Kaj!« je dejal ta začuden, »tudi ti si ga spoznala? Jaz sem mislil.... Da, res je, vitez, kateri me je vrgel s konja pri bojnih igrah, je bil Marko. Ali veš pa, da moram biti hvaležen za svoje življenje njegovi dobrotljivosti? Ali veš, da mi je prišel naproti s sulico, ki je imela odlomljeno ost?«

Z zadnjimi besedami, katere so ji v strahu neprevidno ušle, bi bila Bice že skoro razodela celo skrivnost o Markovi ljubezni. A slišavši potem, da jih je Ottorino manj ljubosumno tolmačil, se je kmalu zavedla, je pomislila, da nikakor ne sme odkriti te tajnosti, ker ji je mati tolikokrat in takó vroče priporočila, naj tega nikar ne stori, če se neče izpostaviti nevarnosti, da bi se njen sprog spopadel s takó strahovitim tekmečem. Zató je sklonila glavo na prsi in umolknila.

Tedaj je jel Ottorino takó toplo govoriti o Markovi iskrenosti in velikodušnosti; kazal je tako zaupanje v njega ter vročo željo, da bi se mogel

prepričano, da sprejme mandat, ako bo izvoljen. — Sam se torej ne upa na dan, da bi volilec povedal, ali res kandiduje in zakaj se je zopet premislil v takó kratkem času!

Sam se ne obrača do volilcev z jasno besedo in določnim programom, kakor je storil dr. Stanič, marveč zahleva od Slovencev — lakajsko brezpogojno udanost in zaupanje, ne da bi bil dolžen, dajati kdaj kak odgovor!

Kaj takega si more dovoliti pač le grof Coronini s takó dobrim in krotkim narodom, kakor je naš slovenski! Povsod drugod bi mu drugače posvitoili! — Tu imamo torej kandidata dr. Staniča, ki je razglasil svoj program, in grofa Coroninija, ki nikakega programa nima. Sam ga nikdar ni razvil, program »Sloga« iz l. 1895. je pa grdo in neodpustno prelomil, kakor smo že dokazali!

Dne 31. oktobra je odstopil in pobegnil nekam v Afriko, da nikdo ni vedel sledu za njim. Njegovo odpovedno pismo govori jasno dovolj, da je grof za vselej zapustil politiko, in zaprl si je pot nazaj za vselej. Razžalil je na neodpušten način vse političke nasprotnike z raznimi grdimi naslovi in povedal: da je politike sit, da je bolehen in da ne zna slovenskega jezika, zató da tudi ne more biti zastopnik našega naroda. — Zaupnic je dobil komaj od četrtnine naših občin, tri četrtnine so ostale hladne za vse mile prošnje »Goričanov«: zató je naravnost sramota za ponosnega aristokrata, da se drzne — zopet vsiljevati se za poslanca. Ali se je od novembra že ozdravil? ali se je naučil od takrat slovenski, česar ni storil prej v 9 letih? ali so se »zdržbarji« med tem potopili v morje in je cela dežela izrekla njemu — lakajsko ponižnost in udanost?!!

Koliko zdražb in sovraštva po deželi je bil vzročil lov na zaupnice? Podobnih škandalov še nismo doživeli Slovenci! Koliko razpora, koliko sov-

zopet sprijazniti z njim in hitoti v njegovo naročje; dokazal ji takó živo, kakó važnega pomena bi bila ta sprava za njuno usodo, da mu je Bice po dolgem ugovarjanju konečno deloma prepričana deloma iz udanosti vendarle privolila, da bi šel tja.

»Pa se vrnite takoj, ni res?« je pralaša se naznanje.

»Nadalje v dveh urah bom zopet tu,« je odgovoril Ottorino. »Grem tja, samo da ga pozdravim, ter da se dogovorim z njim o tem, kar je najnujnejšega. Mej tem ostane pri tebi Lauretta, in te bo varoval Lupo in oprode tvojega očeta.«

»Pa vi ne vzamete nobenega seboj?«

»Saj ti pravim, da je le majhen izlet. Spremljal me bo sel, kateri mi je prinesel pismo. To reki je objel soprogo, poljubila sta se, in on je odšel.

Minili ste dve uri, minila je tretja, a Ottorina ni bilo nazaj. Iz nekega okna je gledala Bice na tisto stran, od koder bi imel priti. Vsaka stvar, ki se je gibala tam v daljavi, se ji je dozdevala belo pero na njegovem šlemu; vsak šum, ki ga je slišala, ji je donel kot topót konjskih kopit. Nemirná je z Lauretto korakala gori in doli po sobi. Sedaj je klicala Lupa, in ga pralaša

raštva so prinesle te dopolnilne volitve?! Koliko sitnostij, koliko dela, koliko stroškov je napravil naši ubogi deželi s svojo nepotrebno odpovedjo, ko ga v to ni nikdo silil! — In zdaj naj ga ljudstvo zopet voli, — da o prvi priliki zopet zbeži v Afriko in nampusti nove zmešnjave, nove škandale, nove volilne boje, nove sitnosti in ogromne stroške z volitvami!! Saj zdaj ni prvič, da se je odpovedal! Že l. 1897. se je odpovedal in nas hotel pustiti na cedilu v najbolj kritičnih časih! V resnici nas je pozneje tudi pustil, ker se je dal kandidovati v kmečkih občinah: veleposstvo pa je hladnokrvno prepustil Italijanom; ker se ni niti zganil, ni pridobil med svojimi znanci niti enega glasu!! Zató so mu Italijani danes hvaležni in so vneti za njegovo kandidature in so vsi kakor besni proti dr. Staniču, katerega se bojijo! Italijani dobro vedo, da grof Coronini je le piščo izobražen mož in je docela nesposoben, da bi na Dunaju odprl usta v obrambo Slovencev, ko nas italijanski poslanci psujejo, obrekujejo, črnijo, — in vedo dobro, da bi imeli v dr. Staniču imenitnega, sposobnega, odločnega nasprotnika, kateri ima jezik v polni lasti, da bi na vsako lahonsko lumparijo lahko takoj vstal in — govoril, kakor zna le on! Lahoni so imeli že dvakrat priliko, da so mu stali nasproti pred dunajskimi porotniki; poslali so proti njemu v boj dva znamenita dunajska odvetnika — ali zastonj ves napor: dr. Stanič jih je ugnal, osramotil, ponižal! Da se lahoni bojé takega moža, je le umevno; zató se potezajo za grofa Coroninija, o čemur spregovorimo v soboto kaj več! — Vrh tega je težko imeti opravila z muhastim človekom, kakor je Coronini! Jedno celo zasedanje državnega zbora ga nismo mogli spraviti na Dunaj, in nikdo ne vé: zakaj?! Bili smo brez zastopnika v prav hudih časih! Z Dunaja

po njegovem mnenju, sedaj je šla k oknu in je gledala, a sedaj zopet se je vsedla sama v kak kot in se zamislila vsa žalostna. Čakala je, trpela in se tresla. Minila je še jedna ura, in zopet še jedna, minilo jih je že pet, odkar je odšel Ottorino, in še ga ni bilo nazaj.

»Če mi dovolite,« je dejal Lupo nazadnje, »stečem jaz gledat v Castel Seprio, ali pa pošljemo jednega izmed oprod vašega očeta.«

»Bo boljše, da pojdeš ti,« je odgovorila Bice, »in glej, da pride gotovo! Kadar pojdeteta nazaj, bo že pozno, in bo ravno prav, da ga boš spremljal, da ne bo hodil sam. Dobro vidiš, da me pustiš na trnji! Reci mu... toda ne, ni treba žaliti ga zaradi mene... gotovo ni mogel drugače storiti. Reci mu, naj se takoj vrne s teboj, naj pride na vsak način. Prosi ga, prosi ga v mojem imenu, naj me nikar takó bridko ne vara.« Lupo se je napolnil, in ona, spremljaje ga do vrat, mu je še ponavljala: »Varuj se, da se ne vrneš brez njega.« Še z okna je gledala za odhajajočim, ter mu z migom glave priporočevala to, kar mu je bila prej z besedami rekla.

(Dalje pride).

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✱

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

»Kaj Marko?« je dejala ta vsa prestrašena, »Marko vas kliče? O, ne hodite tja, Ottorino! Bežimo daleč od tega človeka, povedite me v Castelletto.«

»Pa saj ti pravim, da je sedaj ves drugačen. Glej, on sam se mi opravičuje in obeta, da hoče poravnati krivice, katere mi je storil.«

»O, ne, ne, ne hodite tja! Beživa proč od tistega človeka, vam rečem! beživa, dokler še utegneva!«

»Poslušaj me, srček moj,« je dejal Ottorino, prijemši jo za roko, »ta tvoj strah in groza pred njim sta vendarle neopravičena. Saj je bil on vedno vljuden s teboj. In ali ni on tudi rešil življenja Lupa vsled tvoje in tvojega očeta priprošnje?«

so celo brzojavili ponj, a ni se zmenil, marveč odgovarjal je, da — je vsega sit in da odloži mandat. Treba je bilo milih, zares lakajskih prošelj, treba je bilo velike kadilnice, da se — nas je zopet usmilil — in je ostal poslanec!

Volilci! Grof Coronini se je bil od-povedal brez potrebe in je napravil vse to zmešnjave v deželi! On je glavni steber grdega „Goričanskega“ prepira, katerega smo vsi že čez grlo sili! Ako bo on izvoljen, bo divjal prepir še dalje — in kdo ve, kakó in kdaj konča? Kaj so naši poslanci storili koristnega v treh letih? Nič! Pozabili so na ubogo naše ljudstvo popolnoma ter se med seboj ruvali in suvali! Eden glavnih krivcev je tudi grof Coronini, v ne-katerih ozirih je celo — prvak! Ali ga homo za vse to še zopet volili v državni zbor za svojega zastopnika?! Kraševci so se že skoro soglasno izrekli za no-vega moža — dr. Staniča! Na Tolmin-skem in v goriškem okraju se je izrekla za dr. Staniča večina. Ako ostanejo vsi zvesti svoji besedi, bo izvoljen dr. Stanič z lepo večino! In boljšega izhoda iz grdega goriškega prepira tudi ni! Izvolitev grofa C. bi značila le poostre-nje itak že neznosnih razmer, vrhu tega bi dobili goriški Slovenci nespo-sobnega poslanca, ki se niti od daleč ne sme primerjati dr. Staniču!

Volilci! Dokažite 29. t. m., da niste tisti srednjeveški hlapci ošabnih nem-ških grofov in vitezov, ki so se bili pritepli v naše kraje, kjer se jim je imenitno godilo ob žuljih naših prade-dov, katere so v zahvalo davili in obe-šali v svojo največjo zabavo; dokažite, da niste niti lakaji grofa Coroninija, s katerimi si sme dovoljevati na Vaše stroške nedostojne igre, — marveč do-kažite, da ste celi možje, katerih ne omami bliščeči grofovski naslov, in da si znate izbirati zasiopnike iz svoje srede, ki so tudi res sposobni, da bodo vredno izvrševali imenitno nalogo, ka-tero jim zaupate! In tak vsestranski sposoben in neodvisen zastopnik bo — dr. Josip Stanič, odvjetnik in grajščak v Gorici! Njemu skažite svoje zaupanje, a on naj se potem prizadeva, da se skaže tolikega zaupanja tudi vreden!

O antisemitizmu

(Govor Anatola Leroy-Beaulieu po českem prevodu priredil D. Lončar.)

(Dalje.)

Drugi vzgledi stoletne akomodacije so: Kopti v Egiptu, krščenj potomci starih Egip-čanov, v Indiji Parzi, potomci bivših Per-zijanov, ki so si ohranili Zoroastrove zakone, Parzi, ki so se preselili z Irana in imajo go-tovno večjo pravico do imena Arijcev nego Francozi in Nemci. Žid ni na svetu osamljen pojav. Na svetu je več narodnih skupin, ki veliko bolj zaslužijo priimek zajedalec; naj-demo jih ravnotako med kristjani in med Arijci kakor med Semiti. Sicer pa ne verujte, da ta plemena, po nekakem atavizmu določena k oduštvu, meajainici in kupčiji z denar-jem, zmagajo vselej in povsod nad drugimi. Židje, Armenci, Parzi niso, čeprav se je to trdilo, predmet nevoščljivega občudovanja svojih nasprotnikov, niso konkurenti, proti katerim bi bil vsak boj nemogoč. Poglejte na Zjedinjene države ameriške, na deželo veli-kega imetka par excellence. To je antise-mitski predsodek in Francozski predsodek, da je največje bogastvo v rokah židov.

Glas: — Razložite bogastvo Rothschildovo! Leroy-Beaulieu: — Govorim le o stvar-eh, katere znam. Ni moja naloga, da bi se pečal tu z bogastvom tega ali onega ban-kirja, žida ali kristjana. Danes vemo, da je deset ali dvanajst največjih bogastev v Zje-dinjenih državah. No, med temi ameriškiimi bogatini, nečem reči milijardarji — kajti to je gotovo, da dosega sedaj zasebno imetje eno milijardo, med temi zlatimi, srebrnimi, železnimi, bombaževimi, petrolejevimi kralji, na katere so Američani tako ponosni, ni niti enega žida. A vendar je v Zjedinjenih drža-vah mnogo židov; več nego na Francoskem; naselili so se tu že zdavnaj in uživajo po-stavljeno politično ravnopravnost. Mnogi iz-med njih so si pridobili v trgovini in v bankah velikega bogastva; toda nikomur se ni posrečilo, da bi se bil povzpел do prve vrste. Z ozirom na to vam morem navesti izrek župana Brooklynskega, sosednjega mesta

New-Yorka. Ta župan je otvarjal izraelsko bolnišnico z govorom, v katerem je slavil lastnosti židov in si skušal kot dober politik pridobiti njih simpatije in glasove. „Ne bō-dite zaradi tega preveč ponosni“, je pravil proti koncu, „smatrate se morebiti za naj-inteligennejše plemo, kar se tiče pridobivanja dolarjev. Ne motite se; v pridobivanju de-narja, v tem vedno zmaga Yankee.“)

Ta Yankee je govoril kot človek, kot Anglosas, svest si svoje moči; in niti An-glija niti Amerika mu nista poslali preklica.

Yankee (Jenki) - Anglosas, priimek, ki na-znanja njih narodni značaj.

(Dalje pride.)

Dopisi.

Is Črnič, dné 23. jan. (Poročilo o shodu pri Rebku.) Pošiljam Vam nekaj poročila o shodu „pri Rebku“. Vem, da bodejo nasprotniki neresnico poročali, ker že danes je dobilo naše županstvo nekaj poziv od dr. Gregorčiča, kjer se trdi, da je bil grof Coro-nini jednoglasno proglašen za kandidata. Da to ni res, ve vsak, ki je bil navzoč pri shodu.

Koj ob 3. popoldne so se pripeljali k „Rebku“ gg. dr. Gregorčič, Grča, prof. Berbuč in dr. Rojic. Ker je bil sklicatelj shoda g. Grča, je začel nekaj mencati najprej on, iz česar se je dalo sklepati, da želi, da naj se voli shodu predsednika.

Na to so zadoneli krepki klici navzočih Čr-ničkovcev, Selanov, Batujcev, Rihenberžanov, Ajdovcev in deloma Dornberžanov: „Živio g. Lokar, župan ajdovski, on naj bo predsednik!“ A nasprotniki so hitro začeli kričati, da g. Lokar ne more biti predsednik, ker Ajdov-ščina ne voli v kmetkih občinah. Med tem je že predlagal nekdo (Medvešček) za pred-sednika dr. Gregorčiča, kateri se je vstopil takoj na neko stolico ali kaj, ne da bi se prepričal, če je izvoljen za predsednika ali ne. Potem sta bili z veliko naglico prečitani resoluciji o vinski klavzuli in vipavski želez-nici, ki sta bili jednoglasno sprejeti, to se pravi, nihče se ni za to zanimal, ker se je vedelo, da se dela le z namenom, da se bo šlelo „narodnim voditeljem“ v zaslugo, če se kaj spremeni, in pa za agitacijsko sredstvo sta služili omenjeni točki.

Zdaj se oglašajo zopet slavni Grča in prične govoriti o bodočem državnem poslancu. Tu je nastal tak vihar, da se ni moglo nič umeti, kaj moč besediči. Viharni klici: „Živio Stanič, živio Tuma!“ so sumeli nekaterim tako neprijetno po ušesih, da so silno hiteli z zaključkom shoda. Dr. Gregorčič je povedal, da grof Coronini morebiti sprejme poslanstvo, čese ga bo prav lepo prosilo. Vprašal je zborovalce, če so za to, da naj se proglasi grofa Coroninija kandidatom. Naša stranka, broječa kakih 50 volilcev, (brez onih, ki so bili navzoči, a niso imeli volilne pravice), je odklonila viharo kandidaturo Coroninijevo ter se izrekla za dr. Staniča. — Nasprotniki so seveda bili za Coroninija. — Oni, ki so bili za Coroninija, so samo Kri-žani in Lokavčani; vsi drugi, razven Kamen-cev, so nasprotovali.

Dobro je pokadil „bandi“ neki g. župan, ki jim je zabrusil v obraz očitanje, da so oni krivi prepira in nesloge. — Pri shodu se je pokazala tudi znana nepristranost Gregorčičeva. Volilec in volilni mož, g. Ant. Krkoč iz Sela, je prosil namreč za besedo, a Gregorčič mu je ni hotel dati, med tem, ko mu je neki drug steber „bande“ rekel: „Vi molčite! Ste Tumovec“. G. Krkoč je rekel Gregorčiču: G. poslanec! Prvi dež, ki pride, zmoci Vas, Grčo in Berbuča. Že poskrbimo za to! Če sem s Tumo, sa sem s pravim človekom; Tuma nam več koristi, kot vsa Vaša „banda!“

Shod torej ni proglasil enoglasno Coro-ninija, pač pa je bila večina volilcev proi-njemu. — Ve shod ni trajal 20 minut; ne vem, kaj je bilo, da so tako silno hiteli.

Po shodu so obešali naši po sobah plakate z napisom: „Živio dr. Stanič!“ Par-krat so jih sicer nasprotniki odstranili, a potem so se zbal in napis se je blestel na zidu še celo v sobi, kjer je bil Gregorčič. Zato jo je kmalu pobrisal s svojo „bando“ v smpasko varno zavetišče.

In za to pravim tudi danes, kakor na shodu: „Živio dr. Stanič, nas bodote državni poslanec!“

(Prejeli smo danes še tri dopise iz pe-resa uglednih mož. Radi zanimivosti nekaj prihodnje Ured.)

Domače in razne novice.

Osebnostna vest. — Sodnijskim kanceli-stom v Cerknem je imenovan Ant. Ruzzier, dosedanji sodnijski diurnist, dodeljen nekaj mesecev okr. sodnji v Cerknem.

Nadvojvodinja Elizabeta Marija, hči nadvojvodinje - udove Štefanije, je dospela v torek v Gorico, kjer namerava ostati nekaj časa. V spremstvu se nahaja dvorna dama bar. Coudenhove in grof Bellegarde. Nasta-nili so se v hotelu Gunkel. Nadvojvodinja si bo ogledala mesto ter nekatere kraje v de-želi. Prvo je bila v Zagradu in v Gradiscu ob Soči.

Včeraj je prišla v Gorico tudi nadvoj-vodinja Štefanija.

Še nekaj o shodu pri Rebku. — „Gorica“ se zadirja v Ajdovce, češ, da so — nevolilci! Ali pozabila je, da tudi dr. Gregorčič, dr. Rojic, prof. Berbuč so nevolilci. Po kaj so torej ti šli na shod — volilcev? Ali združbo delat?

Volilci in nevolilci so morali najbrže imeti na čelu zapisano, kaj so. „Gorica“ namreč pravi, da tisti ki so kričali: živio Gregorčič, živio Coronini, so bili volilci; tisti, ki so nasprotovali, so bili pa — nevolilci! Kakó natančno so vse to razložili v oni veli-kanski zmešnjavi, kakoršne na Vipavskem še niso imeli!

Mi smo dobili 8 dopisov, osebno pa nam je poročalo več veljavnih rodoljubov. Vsi soglašajo v tem, da takega shoda res še ni bilo, t. j. take razburjenosti proti prireje-valcem, take zmešnjave, takega odpora.... Okoli dr. Gregorčiča se je zgrnilo kakih 20 ljudi, katere sta pripeljala Grča in Med-vešček — in ti so najbrže sami zase zbo-rovali sredi splošnega kaosa. Dr. Gregorčič ima že prakso za take sleparije javnega mnenja, saj je prav takó vodil tudi zadnji zbor „Sloge“. — In tako kandidaturo spre-jema — grof Coronini! Nizko je padel!

Ker so na shod prišli tudi Ajdovci, ki so seveda „Sočani“, kakor vsi boljši sloji naroda v deželi, jim „Gorica“ kar grozi s pestmi okoličanov, z bojkotom itd. Takó brblja „Norica“, ko njenega glasu nikdo ne sluša razun Petra iz Križa in Joska v Lo-kavcu: kaj bi šele bilo, ako bi imela res kaj moči? Tu se vidi „Goričanski“ — terorizem!

Dr. Staniču je „Gorica“ očitala, zakaj ni prišel na shod in se volilcem pokazal: župnik Grča je sklical shod volilcev in se podpisal „deželni poslanec in volilec“. To se je zgodilo namenoma, da bi ne prišli nepovabljeni nevolilci..... To pa ni motilo Gregorčiča, Rojca in Berbuča, da so šli na shod. Kdo jih je vabil?! Sklicatelj je imel dr. Staniča povabiti in on bi bil prav rad prišel.

Razkrinkani lažniki in sleparji jav-nega mnenja. — Korumpirana „Goričanska“ banda (Bog nam grehe odpusti, ali drugače je ne moremo imenovati!) je razkrinkana tudi v včerajšnjem „Slov. Narodu“ in celó v klerikalnem „Slovencu“. „Narodovo“ po-ročilo prinesemo doslovno jutri v „Primorcu“. Čitatelji: čitajte in sodite, premisljajte, v ka-košnih rokah je danes usoda našega naroda na Goriškem! Gotovo poročete: čas je, da zapodimo to „bando“ s častnih sedežev, na katerih sedi!

Klerikalni „Slovenec“ je gotovo nesum-ljiv vir, in vendar pravi tudi on, da: shod je bil le velik skandal — da je na shodu ljudstvo vpilo in razsajalo proti po-slancem — da so navzoči poslanci Gregorčič, Berbuč, Rojic, Grča, komaj mogli usta od-preti — da ni bilo nikakega glasovanja o kandidaturi vsled razburjenosti itd. Zató se „Slovenec“ čudi, kakó je mogel priti Gre-gorčič ob takó nesrečnem hipu s kandida-turo grofa Coroninija na dan! itd.

Čitatelji!! Ali se ne strinja vse to do-zniče s poročili v „Soči“? Ali ni to naj-sljajša pljuska — patentovanim lažnikom? Evo: kakošnim ljudem je verjelo semterje naše ljudstvo, koso udrihali po dr. Tumi, Gabrščeku in po celi „Sočini“ stranki ter kopičili laž na laž, obrekovanje na obrekovanje! Ako so se upali takó nesramno lagati celó o shodu, o katerem je prič na stotine: kakó naj bi se bili sramovali lažij o dogodkih za kulisami? — „Goričanske“ laži o tem shodu naj bodo čitateljem merilo: koliko so smeli verjeti „Gorici“ doslej in bodo smeli — zanaprej! Evo: to je najžalostnejši del našega razkola! Slovenski narod je pred svetom osramočen, ponizan po ljudeh, ki hočejo biti njegovi voditelji!! Quousque tandem Gregorčič-Coro-

nini abutere patientia nostra! — Volilci: 29. t. m. naredite konec tem skandalom z izvolitvijo — dr. Jos. Staniča!

Gosp. dr. H. Tuma, nam je odtegnil svojo izjavo z ozirom na kopo lažij, za-vijanj in norih podtikanj v zadnjih dveh stevilkah „Gorice“, češ: s takimi ljudmi ne bo več javno polemizoval. Kdor hoče verjeti diplomovanim „lažnikom po poklicu“, naj veruje. Kar piše „Gorica“ v zadnjih dveh stev. o dr. Tumi, smo vse že slišali v naj-različnejših varjantah, ki si silno nasprotujejo, in „Soča“ je vse že davno pobila ter doka-zala lažljivost in slabo voljo „Goričanskih“ prvakov. Čujemo, da je članek skrpucal tisti znameniti „narodni trot“, katerega je imenoval dr. Gregorčič cestokrat — „kom-pletnega norca“, s katerim je neniogoče pametno govoriti in skupno delovati. Zdaj pa sprejema od njega take „kompletne norčije“, katere je opilil za javnost. Dober tek obema! Zahvala naroda doleti oba enako, — dotim obrekovani dr. Tuma ostane v očeh zavednega naroda — čist! Na nekatere preočitne lumparije se o priliki povrnemo, da bo narod videl, kakó nizke duše so bili tisti rokovnjači, ki so se štelili za narodne voditelje.

Dr. Francesco Verzeznassi v Gra-dišču ob Soči. — V nedeljo je imel dr. poslanec v veleposestvu dr. Verzeznassi shod v Gradiscu ob Soči, na katerem je poročal o svojem delovanju v drž. zboru. Iz Gorice so bili navzoči dež. glavar dr. Pajer, ki je predsedoval shodu, Lenassi, župan Venuti. Potem ko je natrosil nekaj splošnih fraz, je trdil, da Slovani v drž. zboru so tisti, ki so-vražijo aktualno konstitucijo, Čehi ovirajo par-lament. itd. Italijani ne stoje v zvezi z ni-kako stranko ter se niso odločili ne za vstop na desnico, kjer so njihovi „zagrizeni so-vražniki“, ne za levico, ker jim ta ni dala zadostnih garancij za varstvo njihove nardi-nosti! Sedaj pa pod ministerstvom Körberjem ima italijanski klub voljo, stopiti v zvezo z jedno ali drugo izmed velikih strank. Potem je premlel svoj pogovor z Badenijem, kate-rega je prosil, da naj čuje, da se ne bo go-dila krivica „stari kulturi ital.“ itd. Minister-stvo Thunovo mu ni bilo všeč, bivši naučni minister Bylandt-Rheidt je bil naklonjen Slo-vencem in Hrvatom ter je ustanovil na „la-skkih“ tleh v Pazinu hrvatski gimnazij!!

Bivši justični minister Ruber je uvedel slovanske uradnike na naše sodnije, po ka-terih vendar se je rabil poprej edino le ital. jezik! Navel je dalje svoj pogovor o dež. sol. zalogu na Goriškem in dr. bil pri na-učnem ministru ter mu „dokazal“, kako bi škodoval tak zalog Italijanom!

Dotikal se je tudi Gorice, katera je po njegovem mnenju laška „da secol“, ker izmed 21.000 prebivaleev v mestu je Slovencev le 3000, in ti so: dekle, sluga, itd.; le par „fanatičnih agitatorjev“ razburja slovensko prebivalstvo v mestu, katero je ži-velo poprej v miru z italijanskim. — Dalje je omenil našim čitateljem že znani nastop posl. Spinciča v zadnjem zasedanju drž. zbora, ki je govoril briko resnico o naših deželah, katero pa je hotel Verzeznassi pobiti itd. — Za znani most čez Sočo, kateri je obljubil Badeni, bo na razpolago letos 150.000 gld., vsled česar bo mogoče pridetati graditi ga, ko se vse potrebno ukrene od strani napest-ništva. Dotaknil se je kontno druge železniške zveze s Trstom in vinske klavzule. Povedal je še, da je govoril glede regulovanja rek in hudournikov v drž. zboru kakor tudi v de-legaciji, nakar je bilo shoda konec....

Ne vemo sicer, če so bili Furlani za-dovoljni, ko jim je pripovedoval dr. Verzeznassi o Slovincih, kateri hočejo toliko škoditi njim, ker Furlani nič ne vidijo tega, kar jim je pravil Verzeznassi: kako da Slo-venci vse poslovenjajo, kako jim gre vlada na roke, itd. Zato je le obsojati, da je na-stopal V. v Gradiscu s takim govorom, v katerem je prav brez potrebe dražil Furlane proti Slovincem. Ali goriški matadorji hočejo pridobiti na vsak način na svojo stran mirne Furlane, s katerimi bi potem združeni tim lažje udarjali po Slovincih! Nekaj takega namena je pripisovati tudi temu shodu, na katerem je govoril V. veliko preveč o Slo-vencih in veliko premalo o potrebnih stvari.

Kot „znamenje časa“ pa navajamo še enkrat, da shodu je predsedoval sam dež. glavar dr. Pajer!

Volilno gibanje. — Zdaj je šele pravi bojni ples! Nasprotniki ne dajo miru volil-nim možem, ki so bili izvoljeni pod našo

zastavo. Agitacija po celi deželi je naravnost silovita — kakršna ni bila niti l. 1891. Z dežele nam poročajo tudi, da agitatorji za „Goričansko“ kliko so jako — denarni. To radi verujemo! Za volitev veleposestva l. 1897. se ni potrosilo niti — 200 gl., tu pa je denarja kakor toče! Proti taki korupciji je govoril že dr. Stanica na shodu v Sežani med vseobčim odobravanjem. Potem so prišli na dan prav zanimivi — „slučaji“.

Iz St. Andreža smo prejeli dopis, ki se obrača na tamošnje volilne može... Od tam smo že dobili zagotovilo, da bodo volili dr. Stanica; zato dopis ni potreben.

Od nekega volilca v okolici smo prejeli zanimivo pismo, ki pravi med drugim: Stric... iz..., ki je večna resnica, je poslal k meni, da naj volim z njimi kot kristjan, da Stanica je šel sam k škofu naznaniti, da nima vere. — Ali ni hudic to? Kaplan ne laže...? Stanica pa tudi ni zblaznel, da bi take reči potental... Glejte zopet dokaz, kakošnih sredstev se poslužujejo nasprotniki!! Skandal!

Številke govoré! Pod našo zastavo izvoljenih volilnih mož je — okoli 30. nad potrebno polovico! Ker smo uverjeni, da vse nasprotno zlató, vse obljube, vse ustrahovanje ne premoti toliko volilcev, da bi dr. Stanica ostal v manjšini, zato gojimo trdno nado, da bo 29. t. m. dan — oslobojenje goriških Slovencev iz jarma „Goričanskega“ terorizma, da bo — konec grdega osebnostnega prepira!

Gosp. Reja, krčmar „Alla colomba“ v Gorici, nas je posetil ter naprosil povedati v „Soči“, da ni res tisto, kar mu podlika sodovodar g. Hrovatin v svojem „res in ni res popravku“, kateri smo priobčili pod naslovom: Nesramnost, češ, da je tudi on (namreč g. Reja) bil za izbacenje „Soče“ iz „delav. podpornega društva“. Mi g. Reja popolnoma verjamemo, ker ga poznamo kot značajnega moža. Ob enem se odpoveduje g. Reja odborstvu napominanega društva; med ljudmi, kakor so dr. Rojic in slični prepirljivi, pač človek s pošteno dušo in poštenim srcem ne more sedeti. Punktum.

O krstu na Placuti. — Gledé na našo vest o krstu na Placuti dne 31. dec. pr. l. imamo danes povedati, da smo se informovali o tej reči ter izvedeli, da je slonela raba latinskega jezika pri krstih v Gorici na neki stari določbi, katere pa v navodilih za tekoče leto ni več. Torej se bo ustrezalo v cerkvi botrom, kakor pritiče. To upamo in pričakujemo!

Predpust v Gorici. — Kakor v „Citainici“ tako pri „Sokolu“ je bilo v soboto, oziroma v nedeljo zvečer prav živahno, ker je došlo poleg gospodov plesalcev tudi obilo dam plesalk.

Sijajni ples, kateri priredi mladina „Slov. Citainice“, utegne biti prav zanimiv, in kakor se čuje, res izreden sijajni ples.

Za obmejni most čez Idrijo bo kolavdacija danes. K tej „slavnosti“ so povabljeni od avstrijske strani poleg drugih tudi don Zanetti, deželni glavar dr. Pajer, okr. glavar Fabris, finančni višji svetnik Premuda, grof Liabordo Mels-Collaredo itd. Naše vročevrne Italijane veseli ta most, ker jih veže z „domovino“, ali še lepše bi bilo, če bi jih bil že zvezal! Zato pa se „Il Friuli Orientale“ malce jezi pri spominu na ta most ter mu pravi „famoso ponte!“

Iz Kanala poročajo, da so nastopili kanalski tamburaši letošnji predpust prvič v soboto zvečer v gostilni „Pri zlatem levu“. Veselica je bila sploh lepo prirejena ter je tudi dobro uspela. Dvorano je priredil g. Štef. Segala, tamburanje je vodil g. Al. Kriznič, podprt po g. nadučitelju Al. Vrcu. Izvršilo se je vse v popolno zadovoljnost navzočega občinstva, in zato se je nadejati, da se prirede kako slično veselico.

Ubil se je 37-letni Fran Muznik iz Kobarida, ko je šel pred 4 dnevi na Vrsno pod Krnom. Spodrsnilo se mu je in zdrčal je po senožeti, a si — razbil pri tem glavo. To je čudno. Sodnija reč preiskuje. V torek šele so ga našli in pripeljali domov. — Bil je samec, mal posestnik in dober čevljar. V. l. n. m. sveti!

Bolezni in umrljivost. — Letošnjo zimo so bili zlasti otroci prizadeti po raznih boleznih, toliko v mestu kakor na deželi; zlasti po Vipavskem po nekaterih krajih je škrlatica pobrala obilo otrok. Tudi v Furlaniji razsajajo otroške bolezni, posebno je prizadeta Kapriva, kjer so imeli zaprte šole dolgo časa.

Odkar so nastopili lepi dnevi, je opazovati v mestu neko izredno umrljivost, kakor kažejo vsakdanji mnogobrojni pogrebi.

Razglas c. kr. poštnega ravnateljstva v Trstu. — Za poizvedbe gledé poštne posiljatev, ki so se poizgubile pri železniški katastrofi v Kalsdorfu 24. decembra p. l. zjutraj, treba za mnogo časa ne samo radi velike ninožine materijala in dotičnih reklamacij, ampak tudi se mora dogovarjati s poštними ravnateljstvi, katerim so podrejeni dotični oddajalni poštni uradi.

Razun tega je treba v vsakem slučaju v dogovor stopiti z onim poštним ravnateljstvom, kateremu je podrejena železniška pošta Trst-Dunaj, ker se bodo dotične odškodnine in povračila izplačevale na račun ravno te oblasti.

Slavno občinstvo, ki z razumljivo nestrpnostjo pričakuje rešitev reklamacij, bodi zagotovljeno, da tukajšnje ravnateljstvo kolikor je le mogoče pospeši obravnave radi odškodnine, in da je le zapletenosti dotičnih razmer pripisati, da se ta stvar bolj kakor ljubo zavlačuje.

Listnica. — G. dopisniku „iz zapuščenih Brd“: Obžalujemo, da dopisa ne moremo priobčiti iz raznih razlogov, katerih tukaj ne navajamo. Povemo pa jih Vam lahko o priliki. Prosimo kaj drugega! Zdravi!

Gosp. M. v K.: O premembi trdke K-čeve ni bilo nič sporočeno ne „Soči“ ne „Trgovsko-obrtnemu društvu“, pač pa „Goričanski“ bandi. To pa v zahvalo, ker smo se pred leti malone tepili z našimi gorjani ter jih vlačili k njemu od Pavletiča in Brassa, naklonivši mu vse somisljenike in osebne znanke, dasi jim ni bil ne simpatičen ne dovolj postrežljiv. V ostalem: Nam je vsejedno! Naredite, kar se Vam zdi!

G. „Kanalcu“! Prosimo, nazniti nam svoj naslov, ker dopisov, o katerih ne vemo, iz katerega peresa izhajajo, ne moremo priobčevati.

Zgubil se je lovski pas sledovalec, bele barve ter rumeno lisast. —

Kdor more tega psa najti ali mu priti na sled, je naprošen, da se obrne do našega upravnistva, kjer vdobi neprizakovano nagrado.

Radodarni doneaki.

Za „Šolski dom“:

Naše upravnistvo je prejelo: Zadnji dan leta 1899. pri pihanju peresa (gl. Valentič: „Vzgoja in omika“), nabrala gospica Srečka Gruntarjeva 8 kron. — Bančni preostanek pri igri „edeninideset črnih pik“ v Ajdovščini 5 kron 12 vin. — Mesto nagrobnega venca ranjki gospej Kulinevoj daruje „Trg.-obrtna zadruga v Gorici“ 20 kron. Skupaj 33 kron 12 vinarjev.

Pri atakih rodbini ne bi smeli pogrešati najboljših dveh ljudskih in domačih sredstev, namreč: Dr. Rosa balzam za želodec in pražkodmače mazilo. Ista se dobila tudi v goriških lekarnah.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Vest, da državni zbor bo sklican do konca tega meseca, se ne obistini, ker pridejo vmes pravne konference. Zato bo sklican državni zbor šele proti koncu februarja, na vsak način pa pred 1. marcem. Na dnevnem redu bo načrt zakona o jezikovnem vprašanju, in poleg drugega zakon o rekrutih; ako bi ne bilo mogoče rešiti ugodno slednjega, se zaključí držav. zbor, in sedanji parlament se sploh več ne skliče.

Spravne konference. — Nemško-napredna stranka se je izrekla ugodno gledé na pravna pogajanja, docim so sklenili nemški nacionalci, da se ne udeležijo konference, dokler ne bó sklican državni zbor. Zato se je prigovarjalo nacionalcem, naj se udajo za pogajanja. Klub nacionalcev bo sklepal radi tega še enkrat o tej reči. — Spravne konference prično najbrže začetkom februarja. S pripravami za te konference se bavi poseben komite, v katerem so ministerski predsednik Körber ter ministri Hartel, Spens, Rezek.

Dr. Podlipný, župan v Pragi, je odstopil od županstva; težko, da bo še voljen. Čehi mu očitajo tri velike grehe, ki so: obnovev „historično“ mase, pozdrav katoliškemu shodu in pozdrav mlademu nadškofu praškemu. Če bi dr. Podlipný teh „grehov“ ne zagrešil, bil bi gotovo prav gotovo še župan, tako pa pojde težko.

Staročehi so sklenili, da bodo volili županom dr. Srba, ki je že bil pred 3 leti iz-

voljen, ali je odstopil radi sloge, Mladočehi ostajajo pri ponovni kandidaturi dr. Podlipnega. Ker ima v mestnem zastopu vsaka stranka 45 zastopnikov, bo borba huda, ako ne pride do kompromisa.

Štrajki. — Rudarji v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku so bili sklenili ostaviti delo, dokler se jim ne poveča služnina. Radi tega se je vršil dné 22. t. m. v Celju shod rudniških delničarjev in zastopnikov delavcev. Prišli so do tega, da se zviša mezda za 5%, da se določi osemurni delavnik za delo v jamah, 3—4 K doklad za stanovanje oženjenim delavcem in dobivanje olja za lastne nabavne troske.

Na Češkem je ustavljeno delo v Mor. Ostrovi, Kladnu, Mostu, Duhovecovu, Oseku in še drugod. Po železnicah in tovarnah se že občuti primanjkanje premoga. V Pragi bodo baje v 3 dneh že brez premoga. V Mostu delajo med 28 rovi samo na treh. Dne 23. bi bilo imelo priti na delo 5600 delavcev, prišli pa jih je samo 1560.

Na progah v Jičín in Nimbuk je ustavljen ves obrat na lokalnih železnicah radi pomanjkanja premoga. — Vlada je sestavila posebno permanentno komisijo, ki se bo bavila s premogarskim štrajkom. Predsedoval bo ali Körber sam ali poljedelski minister Giovanelli.

Raznotere vesti. — Nadporočnik Dembicki na Ogerskem je ob neki priliki razmearil pešca Balaso s sabljo, ker mu slednji ni hotel upreti stotnikovih konj brez dovoljenja. O tem se je govorilo v ogerski delegaciji; uvedena je preiskava. — Na Kranjsko prihajajo zopet pisma iz Španije, v katerih zahtevajo neznani lopovi, da treba poslati angleški banki priloženo brzojavko, pa dobé 30% od 45000 funtov sterlingov. To je vse lumparija. Da ne pojde nikdo na limanice! — V Ljubnu na Štajerskem je vrjel raznašalec kruha Marold, ki je bil obsojen pred porotniki na 8 let zapora, v obraz sodnika križ z njegove miže.

Dr. Ferjančič o primorskih deželah v delegaciji. — (Konec). Rekel je to-le: Pravim torej, da v deželnih zbiorih v Trstu in v Istri je slovenski jezik brezpraven, celo telesna integriteta poslancev je v nevarnosti. V Gorici in v Istri ima večina prebivalstva le manjšino v dež. zbiorih.

Kako je v državnem zboru? Ta okolnost je jako poučna. Poprej je bilo v državnem zboru 12 poslancev iz Primorja. Od teh je bilo od Slovanov, torej večina prebivalstva, poslanih pet, od manjšine, od Italijanov, sedem. Od volilne preosnove sem je v Primorju 15 poslancev, in od tedaj pošiljajo Slovani in državni sbor 4 poslance, torej enega manje, nego prej. Manjšina pa, Italijani, jih pošiljajo 11, torej štiri več, nego poprej.

In kako je v delegacijah, gospoda moja? To vas bo interesiralo. Primorje zastopajo trije Italijani, četrti Italijan prihaja iz Trentina. Po takem so v avstrijski delegaciji Italijani zastopani po starih glasih, skupni Jugoslovani pa po dveh, po moji malenkosti in po zastopniku iz Dalmacije.

Ko smo bili na vsprejemu v dvorni palati, stal sem poleg jednega spoštovanega člena visoke delegacije, ki je izrazil svoje začudenje na tem, od kod toliko Italijanov. Jaz sem mu rekel na to: Ekscelenca, to je delo vlade, kije bila za časa volitev na krmilu.“ Kako pa delujejo te razmere na narodnostne razmere v Primorju? V to treba le primerjati vspehe ljudskega štetja od l. 1851 in 1890. Ta prispodoba je pač zelo poučna.

V letu 1851 je imela grofija Goriška prebivalstva 136.000 Slovencev in 62.000 Italijanov, v letu 1890 pa le 135.000 Slovencev, a 76.000 Italijanov, torej 14.009 več. Istra je imela v letu 1851 170.000 Slovanov in 72.000 Italijanov, v letu 1890 pa 185.000 Slovanov, torej 15.000 več, a 118.000 Italijanov, torej za 46.000 več.

Konečno je imel Trst v letu 1851 27.000 Slovencev in 51.000 Italijanov. Število Slovencev je v letu 1890 ostalo isto, število Italijanov pa je poskotalo za skoro 100 odstotkov, za 49.000.

V letu 1851 je torej stalo 324.000 Slovanov proti 185.000 Italijanov, v letu 1890 pa 346.000 Slovanov proti 294.000 Italijanov.

Večina prebivalstva v Primorju se je torej v teh 40 letih pomnožila za 13.000 nanjšina pa za 109.000. Le še dobrega desetletja treba, in razmere se razvijajo tako, da bo Primorje zdrelo za to, da se odlučí od države.

Prihajam k zaključku. Mi se ne odre-kamo nadi, da mej odločilnimi činitelji prodere spoznanje, da vlačenje slovenskega in hrvatskega plemena ob Adriji, in v njega seliših sploh, in povspesevanje družih plemen prav na tem ozemlju, pomenja grešenje na bodočnosti Avstrije. Dalmacijo je Italija malone izbrisala iz vrste onih pokrajín, o katerih meni Italija, da ima pravico do njih po narodnosti in tudi po zgodovini. Kako je prišlo to? Jeden general, dežele sin,

je dovel do takega preobrata. Ni trebalo družega, nego to ljudstvo osvoboditi, in hkratu se je prikazalo 96, 97 odstotkov Slovanov v Dalmaciji.

Gojimo torej nado, da tudi gledé Slovencev in Hrvatov izven Primorja prodere, predno bo prepozno, to spoznanje, da ti plemeni, ki se žlavo držiti svoje narodnosti in jo braniti junaski, treba podpirati ne le zato, ker tako zahteva zakon in pravo, ampak tudi iz tega vzroka, ker sta dragocen činitelj za skupo državo, ker sestavljata stražo ob Adriji.

Vojna v južni Afriki. — V bitki Angležev z Buri dne 23. t. m. je padel na angleški strani 1 častnik in 5 mož; 3 častniki in 75 mož je ranjenih, 8 mož se je zgubilo. — Davis, tajnik severoameriskega ministerstva, je prispel v Lorenzo Marquez ter obiskal generalnega guvernerja, ki ga je sprejel jako prijazno ter ga naprosil, priobčiti predsedniku Mac-Kinleyu izraz prijateljstva. Davis gre v Pretorijo; transvaška vlada mu je poslala naproti železniški salonski voz predsednika Krügerja. — Angleži pošljejo v južno Afriko še 17. polk ulancev, 7. polk dragoncev in 4. brigado konjenikov; vse je že pripravljeno na odhod.

Obče se sodi, da se je unela že odločilna bitka.

V Ladysmithu razsaja vročinska bolezen in griza. Vsak dan umre po 10 oseb.

Narodno gospodarstvo.

Poštarске zadeve. — Prihodnji ponedeljek 29. t. m. ob 10. uri dopoldne se bode vršil v Trsti v hotelu „Monceniso“ izvanredni glavni občni zbor društva c. kr. postarjev in upraviteljev za Kranjsko, Primorje in Dalmacijo.

Povod zborovanju je reorganizacija deželnih post.

Ker se gre pri tem zborovanju za socialne in vitalne koristi deželnega poštnega osebja, je obile udeležbe prav nujno zeleti. O izidu tega zborovanja bodedmo svoj čas poročati.

Kranjsko-primorskemu gozdarskemu društvu je dovolila vlada za l. 1900. državne podpore 1200 K.

Kmetijsko predavanje „Sadjarskega društva v Kanalu“, ki je bilo napovedano na neueljo 14. t. m., a je izostalo radi neugodnega vremena, vršilo se bode prihodnjo nedeljo, dne 28. t. m. po blagoslovu v občinski dvorani v Kanalu. — Dne 4. februarja bode enako predavanje v Levpi v solski sobi.

O vzrokih pomanjkanja premoga. — V časopisih citamo vsaki dan, kako zelo pomanjkuje premoga o vseh mestih. Ljudje se povprašujejo začudení; „Kako to, zakaj to? Saj je vendar premoga dosti na svetu!“ Tu hočemo po možnosti razjasniti po raznih virih in svojem lastnem studiju, kako je prišlo do tega pomanjkanja premoga.

Stavka (štrajk) v okraju Kladno je v polnem teku; iz gora Nyranjskih, Sulkovskih in obče iz cele tzv. premogovske doline zapadnoške se pritakuje vsaki trenutek; zdi se, da stojimo pred občno premogokopsko stavko. Kaj pa bi le-ta značila za industrijo Avstrije, in njeno vsakdanje življenje, je nepregledno. Nekateri zavodi so morali že ustaviti delo. Vendar pa se, ne gledé na te stavke, že vso to zimo zelo pogreša premoga. O vzrokih tega pomanjkanja se govori in piše mnogo. Nekateri mečejo vso krivdo na železnice, nekateri na nedostatek vagonov, na izvoz za meje itd. Nekoliko jih je pa, ki pravijo, da so glavni vzrok pomanjkanja premoga: zastareli, slabi, sedanjim razmeram prav nič odgovarjajoči rudniški zakoni. Beda in gorje, če potem nastane še stavka!

Premog pripada k tzv. rudniškemu regal; iskati in kopati ga, ima pravico le tisti, komur je ta pravica podeljena od oblasti. Tako vsaj pravi zakon od 23. maja 1854., št. 146. drž. zak. Znamenito in avstrijske zakone krasno karakterizirajoče je tudi dovoljenje „zum Schürfen“, to je: nekómu se je dovolilo v določenem okraju iskati rudó, in če jo najde tekom leta, more dobiti pravico, da sme samo on kopati tamkaj. In tu je glavni vzrok vsega zla. Oni, ki ima dovoljenje za kopanje, moral bi takoj začeti kopati z določenim številom ljudi. Ali tako se ne godi in se ni godilo od prvih časov. Vžub premogovi revir si je zagotovilo nekaj druž in nekaj kapitalistov, ki potem delajo, kakor jim drago. Kopljejo sicer na raznih krajih, ali ne izkopljujejo, ker hočejo prve jame popolnoma izčrpiti. Od tega nedostatek premoga. Torej: požrešni veliki kapital! je vzrok, da ljudstvo sedaj trpi mraz in slična pomanjkanja.

Vlada bi mogla tu mnogo pomagati, ali: saj vemó, kako je! Zname so nam jednake stvari. Vendar pa bi bil tukaj-le nasvet, to je uresničenje nasveta, katerega smo čitali te dni, prav na mestu. Glasi se: Prepoved izvajanja premoga do ptujine bila bi hitrim in prvi čas olajšajočim lekom.

Podražnje strojev. — Kakor poročajo iz Brna dunajski časopisi, so sklenile tovarne strojev, livarne in podtovarne, ki pripadajo k „Deželnemu društvu v Pragi“ in k „Brnski jednoti“, z ozirom na vedno stopanje cen, podražiti svoje izdelke.

Pravila

društva „Zveza slovenskih in istrsko-hrvatskih županov“.

(Koner).

§ 7. Opraviteljstvo. Društvene zadeve opravljajo: a) občni zbor; b) društveni odbor in c) društveno razsodništvo.

§ 8. Občni zbor. Redni občni zbor se snide vsako leto meseca avgusta; izredni pa, ako ga skliče odbor, ali zahteva pismeno petina vseh družtenikov in hkrati naznani predmet posvetovanja.

V poslednjem slučaju je občni zbor sklicati v 14 dneh potem, ko je zahteva došla družtenemu odboru.

Povabila na občni zbor je z dnevnim redom vred vsaj 14 dni prej razglasiti v vseh slovenskih dnevnikih in v družtenem glasilu, vsaj 8 dni prej pa doposliti vsakemu družteniku.

Občnemu zboru predseduje načelnik družtenega odbora ali njegov namestnik.

Občni zbor je sklepčen, ako je 20 rednih članov navzočih. Če se jih ne snide toliko, se skliče v primernem roku drugi občni zbor, kateri je brez ozira na število navzočih sklepčen, ako se dnevni red ni spremenil.

§ 9. Opravila občnega zbora. Občni zbor obravnava in sklepa o nasvetih, ki se tičejo preustrojev na polji občinske

uprave, o kulturnih in gospodarskih zadevah slovenskega ali hrvaškega naroda, o letnem poročilu in računu, kateri mu društveni odbor in razsodništvo predkladata glede zvišanja ali znižanja družtenih doneskov, o nasvetih družtenega odbora, o premembi pravil in o razhodu društva.

Občni zbor voli družtenega predsednika in njegovega namestnika, društveni odbor in častne člane.

Društveni odbor se voli za 3 leta; vsako leto pa izstopi ena tretjina.

Prve dve leti določa žreb odborove člane, ki izstopijo. Izstopivši člani smejo zopet voljeni biti. Razsodništvo se voli za vsako leto vnovič. Glasuje in voli se z nadpolovično večino glasov.

Za sklepanje o premembi pravil in o razhodu društva treba je, da je navzoča polovica vseh članov in skleniti se more prememba pravil ali razhod društva le z dvema tretjinama pričujočih glasovalcev.

Pri volitvi se glasuje z listki. Ako je prvo glasovanje brezuspešno, vpelje se ožja volitev.

Pri enakem številu glasov odločuje, kedar se glasuje, predsednikov glas: kedar se voli, pa žreb.

§ 10. Društveni odbor. Društveni odbor ima s predsednikom in njegovim namestnikom vred devet članov. Od teh pripadajo na kronovino Kranjsko trije, na Spodnje Štajersko dva, na Primorsko dva in na Koroško dva.

Odborniki volijo izmed sebe tajnika in blagajnika. Odbor si naredi sam svoj opravilni red in se sme razdeliti na odseke.

Društveni odbor opravlja vsa opravila, katera niso izrecno pridržana občnemu zboru.

Zlasti pa društveni odbor sprejema in izključuje družtenike, sklicuje občne zборе (shode), izvršuje sklepe občnega zbora, vodi blagajnico in knjige, oskrbljuje društveni imetek, imenuje uradnike in služabnike za društvo, nadzoruje in oskrbljuje uređevanje družtenega lista, izdaja zbirke za občinsko upravo važnih zakonov, pošilja peticije in resolucije oblastvom in postavodajalnim zborom, določa odbornike, kateri imajo neposredno nadzorstvo družtenega lista.

Odborove seje so tajne.

Odbor je sklepčen, ako je z načelnikom vsaj sedem odbornikov navzočih. Sklepa se z nadpolovično večino. Pri jednako razdeljenih glasovih odločuje predsednik.

§ 11. Društveni zastop. Društveni predsednik, ali če je zadržan, njegov namestnik, zastopa društvo na zunaj. Vsako razglasilo, pismo in potrdilo mora on ali njegov namestnik in se en ud družtenega odbora podpisati. Sejne zapisnike podpisuje predsednik ali njegov namestnik in tajnik.

§ 12. Razsodništvo. Razsodništvo ima pet udov. Ob teh pripadajo na deželo Kranjsko dva, na Spodnje Štajersko eden, na Primorsko eden in na Koroško eden.

Razsodništvo razsoja vse prepire, ki nastanejo iz družtenih razmer brez ozira na kak gotov sodni red po svoji najbolji vednosti in vesti neprizivno.

§ 13. Društveni poslovni jezik. Poslovna jezika društva sta slovenski in hrvaški.

§ 14. Društveni razhod. Društvo se razide: 1. ako občni zbor to sklene ali — 2. ako je politično oblastvo razpuzli.

V prvem slučaju sklepa občni zbor o družtenem imetku; v drugem slučaju pa pripade imetek „Slovenski Matici“ v Ljubljani.

Maurenčič Franc,

čevljarski mojster

v ulici sv. Antona (Kopačeva hiša) št. 7, se preporeča svojim rojakom, zagotavlja dobro delo in točno postrežbo po zmernih cenah.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici šte. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetilnice. — Rožni veneli. — Mašne knjizice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 235-8

Št. 36.

Razpis dražbe.

Dne 12. februarja t. l. se odda v občinski pisarnici v Št. Andrežu pri Gorici na javni dražbi od 10—12. ure predpoldne gradnja nove tuk. cerkve.

Delo je cenjeno na 32.929 gl. 33 kr. — Gradbeni načrti in pogoji so razgrnjeni ob uradnih urah v obč. pisarnici v Št. Andrežu do dneva dražbe.

Vsak vdeležitelj dražbe moral bode položiti dražbeni komisiji 10% varščino.

Županstvo v Št. Andrežu

22. januarja 1900.

Župan:

Lutman.

Prave in edine železčne kapljice,

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Tekapljice *uredijo redno prebavljenje*, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. *Okrepé pot.* Sv. Anton Padov. *kvarjeni želodec stori, da zgine v kratkem času omotica in života lenost* (mrtvost). Te kapljice tudi stori, da *šlovek raji je.* —9

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofolletti v Gorici.

Leto XXIX.

„Il Mercurio Triestino“

je najstarejši in najbolj akreditovan list Avstro-Ogerske.

Izhaja štirikrat mesečno. Prinaša redno vsa zvebanja in zastanke; (obligacije že izžebane, a ne izplačane). Prinaša vsak teden kurze glavnih akcij, obligacije in vrednostne papirje vseh borz, kakor dunajske, tržaške, Milana in Pariza.

Svojim naročnikom daje nasvete zastonj, kako najbolje naložiti glavnice; posreduje pri vporabi javnih listin.

Izvršuje točno vsa naročila, prodajo in zamenjo srečk in drugih javnih listin, bodisi proti gotovini ali v obrokih. Verificira zvebanje domačih, kakor tudi inozemskih srečk. Celoletna naročnina znaša za Avstro-Ogersko gl. 240. za inozemstvo gl. 4.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici

priporoča velesposlovanemu občinstvu svoje priznane izborne

testenine,

kot makarone, fideline in različne vloge za na juho v različnih kakovostih.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo kot najinih v tem času kar jih izdelujejo.

Spoštovana gospodinja! Sežite po teh pristno domačih testeninah, katere pri nas sedaj še oni s slastjo zavživajo, ki dosedaj o tes eninah še vedeli niso hoteli. Ker so bolj okusne, tečne in redilne kakor vsake druge, sva gotova da se morajo vsakemu priljubiti, kdor jih pokusi.

Dobe se v vseh prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kilogr. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko.

Izšel je ravnokar

Kažipot in koledar po Primorskem

z natančnimi podatki

vseh krajev, uradov, trgovcev, obrtnikov itd. itd.

Vdobja se

v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici.

Cena: mehko vezan 80 kr., trdo vezan fl. 1.20

Francoščino

poučuje v ital. ali nemškem jeziku po ugodnih cenah. Kdo, pove-upravništvo.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7, v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznavo najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Dr. Rosa balzam

za želodec

Pražko hišno mazilo

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo**, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaža. Pri rednem vporabljanju ojačuje prebavne organe in drži v pravem toku. Velika steklen. 1 gl., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

Pozor! Vsi deli zaboja so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarne B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, na voglu Spurnerove ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofolletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironeoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.